

Gül SALDIRANER
EG Partner- SMMM, BD
www.eg-econsulting.com

ULUSAL TAKSONOMİ ÇERÇEVESİ YAYIMLANDI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 7 Eylül 2023 tarihinde "Taksonomi Çerçeve Dokümanı"nı yayımlamıştır. Ulusal taksonomi, 2053 net sıfır hedefi doğrultusunda yeşil dönüşüm için gerekli olan finansman akışının sürdürülebilir yatırımlara teşvik edilmesi ve finansal piyasalarda şeffaflığın sağlanması açısından kritik öneme sahip olacaktır. AB ve Uluslararası kuruluşların taksonomi tüzükleriyle de uyumlu olması tasarlanan yeni mevzuatın hazırlanması için Taksonomi Teknik Uzman Grubu oluşturulmuş olup, proje Fransız Kalkınma Ajansı işbirliği ile yürütülmektedir.

AB Sürdürülebilir Finans Çerçevesi

AB için, ekonominin uzun vadede rekabetçiliğinin korunması, iklime duyarlı-dayanıklı ve kaynakların daha verimli kullanıldığı adil bir ekonomiye geçiş hayati önem taşımaktadır. Sanayinin teknolojik ve sürdürülebilir yatırımlara dönüşmesi uzun vadeli ve sadece kamu kaynaklarıyla yerine getirilemeyeceği için tüm aktörlerin işbirliğinin de dahil olduğu bir finans politikası oluşturulması ihtiyacı doğmuştur. Bu doğrultuda Komisyon sürdürülebilir büyümenin finansmanını teşvik etmeye yönelik kapsamlı ve iddialı stratejisine ilişkin ilk Sürdürülebilir Eylem Planını Mart 2018'de benimsemiştir. Bu eylem planında sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi sağlamak amacıyla sermaye akışlarını sürdürülebilir yatırımlara yönlendirmek ilk hedeflerden biri olmuştur. Bu amaca yönelik en önemli ve acil eylemin, sürdürülebilir faaliyetler için bütünleştirici bir sınıflandırma sisteminin kurulması, faaliyetlerin ve yatırımların çevresel sürdürülebilirliği hakkında paylaşılan bütünsel bir anlayış tarafından desteklenmesinin sağlanması olmuştur. Çevresel hedeflere katkı sağlayan faaliyetlere ilişkin rehberlik ve ortak bir dilin oluşturularak netlik kazandırıldığında, yatırımcıların bilgilendirilmesine yardımcı olunacaktır. İleriki aşamada bu faaliyetlerin sosyal ve diğer sürdürülebilirlik hedeflerine katkıda bulunacak şekilde genişleyeceği planlanmaktadır. Bu gelişmeleri içeren Sürdürülebilir Finans Paketi ise 21 Nisan 2021'de yayımlanmıştır.

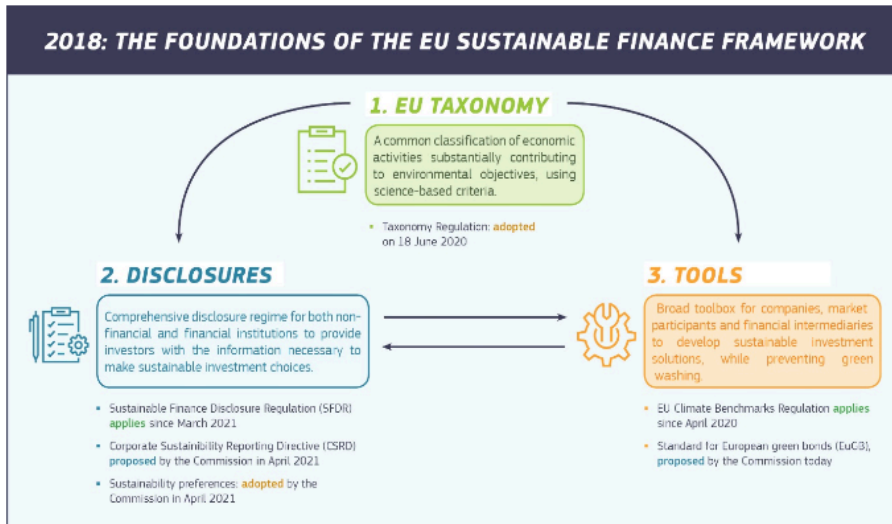
Tablodan da görüleceği gibi AB sürdürülebilir eylem planı temelinde, sürdürülebilir finansal bir çerçeve için üç ana bileşen belirlenmiştir.

Bu bileşenler şunlardır:

1. Sürdürülebilir faaliyetlerin bir sınıflandırma sistemi veya 'taksonomi',
2. Finansal olmayan ve finansal şirketler için bir açıklama çerçevesi
3. Endeksler, standartlar ve etiketler de dahil olmak üzere yatırım araçları.

1. AB Taksonomisi

AB'nin net sıfır hedefleri doğrultusunda, sürdürülebilir finans politikasının temelini oluşturan taksonomi, yatırımların ihtiyaç duyulan sürdürülebilir proje ve faaliyetlere geçişi için kritik önem taşır. Ekonomik faaliyetleri çevresel sürdürülebilirlikleri açısından tanımlamaya yönelik bir girişimdir. Başka bir ifade ile taksonomi sürdürülebilir yatırımların kolaylaştırmak amacıyla, neyin sürdürülebilir olduğunu bilimsel kriterler kullanarak belirleyen bir sınıflandırma mekanizmasıdır ve bu faaliyetlerin çevresel ve sosyal etkilerini hafifletmek üzere alınacak tedbirler ait teknik kriterleri içerir. Yatırımcılar için şeffaflık ve güven ortamının oluşturulması ile yatırımların sürdürülebilir varlıklara yönelmesine aynı zamanda yeşil aklamaların önlenmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Taksonominin Çevresel Hedefleri Nelerdir ?

İlk Taksonomi Yönetmeliği 12 Temmuz 2020'de yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğe göre, belirlenen 6 çevresel hedefler şunlardır:

1. İklim değişikliğinin azaltılması
2. İklim değişikliğine uyum,
3. Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması,
4. Döngüsel ekonomiye geçiş,
5. Kirliliğin önlenmesi ve kontrolünün sağlanması,
6. Biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonu.

Taksonomi Yönetmeliği aynı zamanda, bir ekonomik faaliyetin; çevresel olarak sürdürülebilir olarak kabul edilmesi için karşılaması gereken 4 temel koşulu da belirler:

1. En az bir çevresel hedefe önemli katkı sağlamak;
2. Diğer beş çevresel hedefin hiçbirine önemli zarar vermemek;
3. Asgari güvenlik önlemlerine uymak;
4. Taksonomi tarafından devredilen kanunlarda belirtilen teknik tarama kriterlerine uymak.

2. Sürdürülebilirlik Bilgilendirmeleri

AB'nin Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin, diğer önemli kilometre taşları olan Sürdürülebilir Finans Bilgilendirme Yönetmeliği(SFDR) ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'dir (CSRD).

Sürdürülebilir finansman, ekonomik bir faaliyetin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerini dikkate alan yatırım kararları olarak tanımlanabilir. Kurumsal yatırımcılar, varlık yöneticileri, merkez bankaları, yatırım stratejilerinde giderek daha fazla ESG kriterlerini dikkate almaktadırlar. Bu kriterleri değerlendiren yatırım fonlarının büyüklüğü ise hızla artmaktadır. Dolayısıyla işletmelerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) ile ilgili performanslarının açıklandığı kurumsal sürdürülebilirlik raporlarının önemi gittikçe artmaktadır. Bu kapsamda her iki direktif paydaşların ihtiyaç duydukları sürdürülebilirlik bilgilerinin şeffaflık ve güvenilirliğini artırarak, sürdürülebilir yatırımların teşvik edilmesini hedeflemektedir. Bu aynı zamanda AB'nin sürdürülebilir finans politikalarının ve çerçevesinin bir parçası olarak sürdürülebilirliği finans sektörüne entegre etme çabasını göstermektedir.

Sürdürülebilir Finans Bilgilendirme Yönetmeliği (SFDR), finansal ve finansal olmayan şirketlerin sürdürülebilirlik bilgilerini açıklamasını ve yatırımcılara sürdürülebilir yatırım ürünlerinin ve hizmetlerinin sürdürülebilirlik özelliklerini sunmasını gerektirir. SFDR kapsamında şirketler, sürdürülebilirlik faktörlerini oluşturan olumsuz etkileri açıklamakla yükümlüdür. SFDR, yatırımcıların sürdürülebilir finansal kararlar almalarına yardımcı olur. Yönetmelik 10 Mart 2021'de yürürlüğe girmiştir.

Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktif (CSRD) ise, yatırımcıların, tüketicilerin, politika yapımcıların ve diğer tüm paydaşların, büyük şirketlerin çevresel ve sosyal etki performanslarını ve risklerini daha iyi değerlendirmeleri için, bu şirketlere düzenli aralıklarla raporlama zorunluluğu getiren bir AB mevzuatıdır. Bu, yatırımcılar ve diğer paydaşlar için daha güvenilir ve karşılaştırılabilir bilgilere erişimi artırır. Direktif 5 Ocak 2023'te yürürlüğe girmiştir. ('Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'nde Gelişmeler: Net Sıfıra Doğru Stratejiler' konulu makalemizden CSRD ve gereklilikleri hakkında daha fazla bilgi edinin. <https://satinalmadergisi.com/kurumsal-surdurulebilirlik-raporlama-direktifinde-gelismeler-net-sifira-dogru-stratejiler/>)

3. Sürdürülebilir Finans Endeksleri ve Standartlar

AB'nin Sürdürülebilir Finans Çerçevesinin, 3. önemli araç seti ise çeşitli sürdürülebilir finans endeksleri ve standartlarıdır. Bu endeksler ve standartlar, yatırımcılara ve kurumlara sürdürülebilir yatırımlar yaparken rehberlik etmek, karşılaştırılabilirlik ve bilinçli karar almalarını sağlarken, sürdürülebilir finansın geliştirilmesine de katkıda bulunur. Ayrıca, yeşil tahvil gibi finansal ürünlerin sürdürülebilirlik kriterlerine uygunluğunu değerlendirmek için de kullanılır. Aynı zamanda şirketlerin sürdürülebilirlik bilgilerini açıklamalarını ve finans sektörünün sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasını teşvik eder.

Ulusal Taksonomi Hazırlık Çalışmaları Hakkında

Taksonomi çalışmaları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının koordinatörlüğünde yürütülmektedir. Tüzük uluslararası özellikle AB Taksonomisi ile uyumlu olması tasarlanmış olup benzer politika ve stratejiler benimsenmiştir. Hali hazırda Ulusal Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında AB ile uyumluluk çalışmaları da devam etmektedir. Eylem Planı 9 ana başlık altında 32 hedef ve 81 eylemi içermekte olup, sürdürülebilir finansman kapsamında taksonomi konusu da ele alınmıştır.

Bakanlık Çerçeve Dokümanı içeriğinde, işbirliği ve süreçleri aşağıdaki başlıklarda özetlemiştir.

1. Taksonomi İlişkin İşbirliği Süreçleri ve Projeler

1.1. "Türkiye'de Raporlama Kılavuzlarının Hazırlanması ve Yeşil Taksonominin Potansiyel Kullanıcılarının ve Faydalanıcıların Belirlenmesi" Projesi

1.2. Yeşil Sınıflandırma Bağlamında Türkiye'nin Politika ve Hukuk Öncelikleri

2. Taksonomi Teknik Uzman Grubu

Gerçekleştirilen ilk Teknik Uzman Grup (TUG) Toplantısında aşağıdaki konular öne çıkmıştır:

- "İklim değişikliği finansmanını teşvik etmek.
- İklim değişikliğiyle mücadele kapsamındaki yatırım alanlarına ve faaliyetlerine ilişkin prensipler ve kriterler belirlemek.
- Ekonomik ve finansal faaliyetlere rehberlik eden bir sınıflandırma sistemi oluşturmak.
- Ulusal taksonominin ülkenin önceliklerini yansıtırken AB taksonomisiyle uyumlu olmasını sağlamak.
- Ekonomik faaliyetler için teknik tarama kriterleri oluşturmak.
- Taksonomiye uygun faaliyetlerin belirli prensipleri dikkate alınmasını sağlamak.
- İklim değişikliğine sebep olan sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğiyle uyum sağlanmasına odaklanmak.
- İlerleyen süreçte sektör bazlı Alt Çalışma Grupları oluşturmak ve çalışmalarını yönetmek.
- Alt çalışma gruplarında gerektiğinde sektör uzmanlarının görüşlerine başvurmak."

Sonuç

AB'nin sürdürülebilir finans paketi, Yeşil Mutabakat ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda sürdürülebilir büyümeyi teşvik etmek amacıyla önemli düzenlemeler içermektedir. Bu paket, sermaye akışlarını sürdürülebilir teknoloji ve işletmelere yönlendirme, sürdürülebilirlik raporlamalarını teşvik etme, iklim değişikliği risklerini yönetme, uzun vadeli fonlardan yararlanma, iş fırsatları yaratma ve kurumsal iç ve dış faydaları artırma gibi amaçlara hizmet etmektedir. Bu çerçevede, AB'nin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşma yolunda önemli bir adımdır ve sürdürülebilir finansın gelişmesine ve yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktadır.

İklim riskleri ile birlikte küresel riskler tüm ekonomiler ve ülkemiz için de en kritik gündemdir ve finansman bu dönüşüm için kilit rol oynamaktadır. Türkiye'nin yeşil dönüşümüne büyük katkı sağlayacak olan Ulusal Taksonomi Mevzuatı ile özellikle finans sektörünün beklediği regülasyon setinin öne açılmış olacaktır. Ancak burada en kritik nokta ekonomilerin lokomotifleri olan KOBİ'lerin bu dönüşümde geride kalmaması için bütüncül bir çerçevede gerekli adımların atılması olacaktır. Dolayısıyla ileriki dönemlerde regülasyonların KOBİ'lerin zorluklarını göz önünde bulundurarak gerekli desteğin sağlanması bu büyük dönüşümün ivmesini arttıracaktır.

Taksonomi Konusunda Planlanan Çalışmalar ve Yol Haritası

2023

- Taksonomi Çerçeve Mevzuatının Oluşturulması

2024

- Taksonomi Teknik Uzman Grubu tarafından iklim değişikliğine ilişkin Alt Grupların kurularak teknik tarama kriterlerinin belirlenmesi

2025

&

Raporun tamamına buradan ulaşabilirsiniz.

[https://iklim.gov.tr/db/turkce/projeler/files/Taksonomi%20C3%87er%C3%A7ve%20Dok%C3%BCman%C4%B1\(2\).pdf](https://iklim.gov.tr/db/turkce/projeler/files/Taksonomi%20C3%87er%C3%A7ve%20Dok%C3%BCman%C4%B1(2).pdf)